

Een hoog krioelgehalte

Grethe van Geffen in VNG Magazine, 12 augustus 2005

Wat betekent het om deze stad te besturen, vraag ik me af terwijl ik mij voeg tussen de 13 miljoen inwoners van Beijing die zich allemaal tegelijk lijken te verplaatsen. De opvallendste uitdaging is op het eerste gezicht de voorziening van ontelbare flesjes water en groene thee voor de miljoenen dorstige kelen in een stad waarin je al blij bent als het 's nachts afkoelt tot 35 graden; de hitte is enorm.

Het meest intrigerend vind ik het vermogen van de Chinezen om te leven zonder zich druk te maken. Waar in Nederland warm weer meestal garant staat voor verhitte ruzies in het openbaar, bewijzen de inwoners van Beijing dat dat niet een natuurverschijnsel maar een cultuurverschijnsel is. Het kan ook anders.

Een ongeschreven regel in deze overvolle stad is, zo ontdek ik alras, dat elk gaatje wordt gevuld. Als een auto niet goed aansluit in de rij, sluipst een ander er meteen tussen, zelfs als het maar een halve plaats betreft. Hierdoor moeten anderen remmen – en die doen dat, zonder protest, zonder getoeter. Standaard, de hele dag.

In de rij gaan staan voor je metro ticket heeft alleen zin als je veel tijd hebt. Van links en rechts schieten anderen voor. Niemand zegt er wat van. Ik kan niet nalaten het zelf ook uit te proberen. Het werkt, zo ben ik een stuk sneller weg. Ik zie geen scheve gezichten; het leven is zoals het is, en een glimlach kan er ook nog af als je zelf bereid bent de eerste stap te zetten. Wat een heerlijke sfeer in het openbare leven!

Verpletterd van bewondering ben ik door het krioelgehalte in de metro. Evenals in het verkeer bewijzen de Chinezen met weinig regels in pais en vree in de metro te kunnen leven. Ik heb maar twee regels ontdekt. De eerste noemde ik al, je maakt je niet druk. De tweede is: je raakt niemand aan. Met deze twee principes op zak zijn de inwoners van Beijing in staat gelijktijdig de metro in en uit te stappen. Er is geen sprake van het vormen van rijen a la Japan, en het eerst laten uitstappen van mensen lijkt hier een absurde daad. Je stapt gewoon in als je wilt instappen en uit als je wilt uitstappen. Ik probeer dat ook, maar ben hier echt de lompe westerling; want ik kan dat niet zonder tegen mensen aan te botsen. Ik weet niet hoe ze dat doen, gelijktijdig erin en eruit en toch naadloos langs elkaar heen glijden; maar ze doen het. Overigens lijkt niemand zich te ergeren aan mijn lompe gedrag: een glimlach en een buiging worden met een dito vriendelijk gebaar ontvangen en dat is dan dat.

De combinatie van overbevolking en hitte hoeft niet perse te leiden tot intermenselijke conflicten: de inwoners van Beijing bewijzen dat. Het is geen kwestie van duidelijke regels stellen die de overheid controleert, maar van attitude en vaardigheden. Kunnen wij dat onze inwoners leren?, vraag ik me hoopvol af. Of is onze cultuur daar ongeschikt voor?

Reactie? g.vangeffen@seba.nl